

Sosiaali- ja terveystalveluiden palveluverkkotyö

Aluehallitus 7.11.2023 § 340 Sosiaali- ja terveystalveluiden palveluverkkotyön käynnistäminen

Hyvaks/3411/00.01.02/2023

Valmistelijat

Kati Kallimo, p. 050 442 2302 ja Jan Tollet, p. 050 400 0073

Taustaa

Keski-Suomen hyvinvointialueen aluevaltuusto on kokouksessaan 14.6.2022 hyväksynyt Hyvinvointialuestrategian, jossa on määritetty kuusi menestystekijää: uudistuminen, asukkaat, kumppanuus, ihmislähtöiset palvelut, henkilöstö ja tieto. Strategian tavoitteet ja menestystekijät ovat pohja hyvinvointialueen strategian toimeenpano-ohjelmalle sekä uudistumisohjelmalle valtuustokaudelle 2023-2025. Osana uudistumisohjelmaa päätetään hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset, jotka täsmentävät strategiassa asetettuja sosiaali- ja terveystalveluiden palvelutuotannon tavoitteita.

Hyvinvointialueen strategian ja uudistumisohjelman ja sen osana sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisen linjausten valmistuttua, on tarkoituksenmukaista laatia sosiaali- ja terveystalveluille palvelutuotantosuunnitelma, joka tuo esille hyvinvointialueen strategian ja uudistumisohjelmatyön tavoitteiden toteuttamista käytännössä. Sosiaali- ja terveystalveluiden palvelutuotantosuunnitelmaan tarvitaan osaksi myös sosiaali- ja terveystalveluiden palveluverkko.

Hyvinvointialueen tuottavuusohjelmassa on, kärkiteema 1. Palvelukanavien ja palveluverkoston tavoitteellinen uudistaminen. Sen keskeisenä toimenpiteenä on palveluverkkokokonaisuuden tarkastelu, jossa tarkastellaan fyysisten, liikkuvien ja digipalveluiden keskinäissuhdetta ja tavoitetilaa. Uudistamistyössä toimipisteverkko tulee profiloida ja tarjottavat palvelut tulee määritellä palvelutarpeen pohjalta.

Palvelutuotannon palvelukanavat eli palveluverkko

Palveluiden palvelukanavia ovat digipalvelut, liikkuvat-, jalkautuvat-, ja kotiin vietävät palvelut sekä alueella toimivat palvelutuotannon toimipisteet. Nämä muodostavat kokonaisuutena koko Keski-Suomen kattavan palveluverkon.

Keski-Suomen hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen linjaukset muodostavat palveluverkkotyölle yleiset periaatteet ja tavoitteet. Monikanavainen palvelutuotannon palveluverkko uudistaa ja monipuolistaa palvelutuotannon toteuttamista sekä palveluiden saatavuutta, saavutettavuutta. Osana monikanavaista palveluverkkoa on myös kiinteiden toimipisteiden (*Kivijalka) verkko, jossa tarjotaan erityisesti sellaisia palveluja, jotka edellyttävät asiakkaan/potilaan fyysistä kohtaamista.

Keski-Suomen hyvinvointialueella oleva sosiaali- ja terveystalveluiden toimipisteverkko on siirtynyt aikaisemmilta palvelunjärjestäjiltä. Hyvinvointialue on tehnyt toimipisteiden osalta vuokrasopimukset kiinteistöt omistavien tahojen kanssa. Kunnilta vuokrattujen tilojen vuokrasopimukset on tehty valtioneuvoston asetuksen kunnan ja hyvinvointialueen välisen siirtymäkauden vuokrasopimuksen vuokran määräytymisestä vuosina 2023 - 2026 mukaisesti, 3 + 1 vuotisiksi. Hyvinvointialueen on ilmoitettava kuntiin vuokrasopimusten

jatkamisesta vuoden 2024 loppuun mennessä. Myös tämä aikataulu ohjaa sosiaali- ja terveystalouden toimipisteverkkotyön käynnistämistä. Käytössä olevien tilojen osalta on tehty toiminnallinen ja tekninen selvitys, jonka raportti valmistuu marraskuussa 2023.

Palveluverkkotyö, jossa on määritetty sosiaali- ja terveystalouden palvelutuotannon toimipisteet, tulee olla valmiina huhtikuun 2024 loppuun mennessä, jolloin hyvinvointialueen ja kuntien väliset vuokrasopimusneuvottelut käynnistyvät, jotta ne ehditään toteuttamaan asetuksen mukaisessa aikataulussa vuoden 2024 loppuun mennessä.

Palveluverkkotyössä huomioidaan strategian ja uudistusohjelman linjausten lisäksi mm. sosiaali- ja terveydenhuollon ammattilaisten saatavuus, sekä hyvinvointialueen henkilöstön nykyinen toimintaympäristö ja mahdollisten muutosten vaikutukset työskentelyyn. Lisäksi huomioidaan kiinteistöjen toiminnallisen ja teknisen selvityksen tulokset ja niiden vaikutukset tilojen käytettävyyteen ja mahdolliseen investointitarpeeseen. Alueen asukkaiden palveluiden saatavuus ja saavutettavuus sekä yhdenvertaisuus, esimerkiksi digitaalisten verkkoyhteyksien kattavuus, joukkoliikenne ja muut edellytykset saavuttaa palveluita. Toimipisteverkon (*Kivijalka) taloudelliset vaikutukset ja muutokset arvioidaan vuodesta 2025 vuoteen 2030.

Lainsäädäntö

Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä (612/2021) edellyttää, että Hyvinvointialueen on suunniteltava ja toteutettava sosiaali- ja terveydenhuolto sisällöltään, laajuudeltaan ja laadultaan sellaisena kuin asiakkaiden tarve edellyttää. Palvelut on lisäksi toteutettava yhdenvertaisesti, yhteen sovitettuina palvelukokonaisuuksina sekä hyvinvointialueen väestön tarpeet huomioon ottaen lähellä asiakkaita. Palveluja voidaan koota hyvinvointialueen alueella suurempiin kokonaisuuksiin silloin, kun palvelujen saatavuus ja laadun turvaaminen edellyttävät erityisosaamista tai kalliita investointeja tai kun palvelujen tarkoituksenmukainen, kustannusvaikuttava ja tehokas toteuttaminen edellyttävät sitä.

Aikataulu

Palveluverkkotyö tullaan toteuttamaan 11/2023 - 4/2024 välisenä aikana. Työtä ohjaa aluehallitus. Valmistelun aikana tullaan kuulemaan hyvinvointialueen eri toimielimiä, lisäksi tullaan pyytämään laajasti lausunnot myös alueen kunnilta, asukkailta ja hyvinvointialueen henkilöstöltä sekä muilta toimijoilta. Lopullisesti palveluverkon toimipisteistä, palveluverkkomääritelmän mukaisten toimipisteiden osalta, päättää aluevaltuusto (Hallintosääntö 16§).

Toimivalta asiassa

Hallintosääntö § 17
Hallintosääntö § 16

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus päättää käynnistää sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkotyön edellä kuvatun mukaisesti.

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Aluehallitus 20.2.2024 § 63 Sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkotyön käynnistäminen / Sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkotyön lausuntovaiheen käynnistäminen

Valmistelijat

Kati Kallimo, p. 050 442 2302, Jan Tollet, p. 050 400 0073,
Tero Manninen p. 040 707 1508, Jarna Virtanen p. 040 542 0875

Selostus asiasta

Sosiaali- ja terveystalveluiden palveluverkkotyön lausuntovaiheen käynnistäminen

Aluehallitus käynnisti sosiaali- ja terveystalveluiden palveluverkkotyön 7.11.2023 § 340. Palveluverkkotyön käynnistyttyä ja suunnitteluvaiheen aikana palveluverkkotyön aikataulu on tarkentunut siten, että työ on tarkoitus olla aluevaltuuston päätöksenteossa toukokuussa 2024. Lisäksi työn laajuuden ja vaativuuden vuoksi on työn tueksi hankittu ulkopuolista asiantuntijatukea ja resurssia projektityöhön, kumppaniksi tarjouspyyntöjen perusteella valittiin NHG (Nordic Healthcare Group).

Palveluverkkotyö perustuu hyvinvointialueen strategiaan. Sosiaali- ja terveystalveluiden järjestämisen linjaukset muodostavat sosiaali- ja terveystalveluiden palveluverkon periaatteet.

Palveluverkon lausuntovaiheen materiaalissa palveluverkkomääritelmän mukaisista talveluista on kuvattu toimipistetasolla nykytila sekä kaksi vaihtoehtoista mallia. Näitä talveluja ovat laaja-alainen sosiaali- ja terveystalvelu, alueellinen osastotoiminta, ikääntyneiden ympärivuorokautinen asuminen, ikääntyneiden päivätoiminta sekä perhekeskukset. Vaihtoehtoiset mallien muodostaminen perustuu mm. toimintamallien ja talveluiden uudistamiseen, talveluiden turvaamiseen, resurssien riittävyteen, talveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen sekä järjestämislinjausten mukaisiin tavoitteisiin ja talouteen. Kaikista muista sosiaali- ja terveystalveluista on materiaalissa kuvattu toimintamalli, järjestämislinjausten mukainen uudistuminen sekä palveluverkon kehittämisen tavoitteet ja periaatteet.

Palveluverkkotyön lausuntomateriaaliksi on valmistunut materiaali, joka sisältää edellä kuvattujen talveluiden kuvauksen periaatteiden lisäksi laajan tietopohjan mm. Keski-Suomen väestöstä, joukkoliikenteestä, verkko-yhteyksistä ja talveluiden nykytilasta sekä toiminnan että talouden näkökulmasta. Lausuntomateriaali sisältää sosiaali- ja terveystalveluiden palveluverkkokokonaisuuden lisäksi vaikutusten ennakoarvioinnin palveluverkkomääritelmän mukaisista talveluista sekä tiivistelmän laajasta palveluverkkomateriaalista.

Palveluverkon lausuntoaika käynnistyy 22.2.2024. Lausuntovaiheen materiaali julkaistaan keskiviikkona 21.2.2024 klo 12.00.

Palveluverkkomääritelmän mukaisten talveluiden vaikutusten ennakoarviointi

Lausuntojen tueksi on toteutettu vaikutusten ennakoarviointi. Viranhaltijatyönä laadittujen vaikutusarvioinnin tarkoituksena on tuottaa lausuntojen tueksi mahdollisimman luotettavia arvioita vaihtoehtojen olennaisista vaikutuksista päätösten vaikutuspiirissä oleviin tahoihin. Vaikutuksia on arvioitu seuraavista näkökulmista: ihmiset, elinvoiva hyvinvointialue ja kunnat, talous, henkilöstö, ympäristö ja seutuvaikutukset. Vaihtoehtojen arviointi on toteutettu parhaan käytössä olevan tiedon ja tietämyksen pohjalta käytettävissä olevan määräajan puitteissa.

Lopullinen, täydentävä vaikutusten arviointi tehdään valituksi tulleen palveluverkkokokonaisuuden perusteella lausuntoajan päätyttyä.

Osallisuus lausuntoaikana

Palveluverkkotyön käynnistämispäätöksen mukaisesti, palveluverkon valmistelun aikana tullaan kuulemaan hyvinvointialueen eri toimielimiä, lisäksi tullaan pyytämään laajasti lausunnot myös alueen kunnilta, asukkailta ja hyvinvointialueen henkilöstöltä sekä muilta toimijoilta.

Palveluverkon projektisuunnitelman mukaisesti palveluverkkotyö toteutetaan laajasti alueen eri toimijoita ja hyvinvointialueen työntekijöitä osallistaen. Tammikuussa toteutettiin sekä Polis että Webropol alustoilla ennakoiva kysely hyvinvointialueen työntekijöille ja alueen asukkaille palveluverkkotyöhön ja sen teemoihin liittyen. Lisäksi toteutettiin suunnitelman mukainen kuntakerros, jossa jokaisen Keski-Suomen kunnan kanssa pidettiin tapaaminen, jossa kunta sai evästä palveluverkkotyön valmistelua oman kuntansa näkökulmasta ja erityispiirteet esiin nostaen.

Lausuntoaikana tullaan järjestämään seitsemän alueellista asukastilaisuutta, joissa palveluverkkotyön lausuntovaiheen materiaalia ja suunnitelmia esitellään alueen asukkaille.

Lisäksi keskisuomalaiset voivat ottaa kantaa palveluverkkoon otakantaa.fi:ssä ja sote-asemilla olevilla lomakkeilla. Myös asukaspaneeli osallistuu palveluverkon arviointiin. Asukaspaneeli on uusi osallisuuden keino ja siihen valitaan 30 henkilöä edustamaan koko Keski-Suomea. Myös erityisryhmät, kuten romanit, maahanmuuttajat, nuoret ja ikääntyneet palvelunkäyttäjät otetaan huomioon erikseen osallistamisessa.

Kuntajohdolle järjestetään työpaja, järjestöille ja palveluntuottajille on myös omat tilaisuutensa. Kaikki sidosryhmät voivat antaa lausuntonsa lausuntopalvelussa. Vaikuttamistoimielimiä pyydetään osallistamaan oman kuntansa vaikuttamistoimielimet tai sidosryhmänsä arviointiin. Henkilöstö pystyy vaikuttamaan palveluverkkotyöhön tiimitehtävien kautta. Lisäksi aiheesta järjestetään 8 työpajaa.

Aikataulu

Palveluverkkotyön lausuntoaika on 22.2.-23.3.2024 välisenä aikana.

Lopullisesti palveluverkon toimipisteistä, palveluverkkomääritelmän mukaisten toimipisteiden osalta, päättää aluevaltuusto (Hallintosääntö 16§).

Toimivalta asiassa

Hallintosääntö § 17

Hyvinvointialuejohtajan ehdotus

Aluehallitus päättää käynnistää sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkotyön lausuntoajan edellä esitetyn mukaisesti.

Päätös

Aluehallitus päätti käynnistää sosiaali- ja terveystalouden palveluverkkotyön lausuntoajan edellä esitetyn mukaisesti.

Esteellisinä (palvelussuhde- ja toimeksiantosuhdejääviys) kokouksesta poistuivat kokoustaun aikana ennen tämän asian käsittelyä ja päätöksen tekoa Lotta Ahola, Mervi Hovikoski, Kari Kiiskinen, Eino Nissinen, Kati-Erika Timperi ja Hilma Vepsäläinen klo 16.59.

Jani Kokko saapui kokoukseen kokoustaun aikana klo 17.01.

Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta 20.03.2024 § 25
681/00.01.01.01/2024

Valmistelija Anu Pihl, p. 050 320 4896

Selostus asiasta

Aluehallitus on 7.11.2023 § 340 käynnistänyt sosiaali- ja terveystyöskentelyn ja 20.2.2024 § 63 käynnistänyt sosiaali- ja terveystyöskentelyn palveluverkkotyön lausuntovaiheen. Palveluverkon lausuntoaika on käynnistynyt 22.2.2024.

Lautakunnalle on järjestetty palveluverkkotyöstä seminaari 21.2.2024, jossa esiteltiin lausuntomateriaalia ja käytiin läpi lausuntoprosessia. Lausuntoaikana lautakunta on työstänyt sosiaali- ja terveystyöskentelyn materiaalin pohjalta päätösten vaikutusten ennakoarviointia Padlet-työskentelyalustalla.

Lautakunta viimeistelee seminaarissa 20.3.2024 päätösten vaikutusten ennakoarviointia sosiaali- ja terveystyöskentelyn materiaalin pohjalta ja antaa kokouksessa 20.3.2024 lausuntonsa.

Toimivalta

Hallintosääntö § 18

Esittelijä Vastuualuejohtaja, strateginen johtaminen ja järjestäminen Pihl Anu

Päätösehdotus Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunta antaa kokouksessa lausuntonsa sosiaali- ja terveystyöskentelyn palveluverkkotyöhön

Päätös Päätösehdotus hyväksyttiin. Työikäisten ja ikääntyneiden lautakunnan antama lausunto pöytäkirjan liitteenä.

Ennen asian käsittelyä Riitta Pirttiniemi, Jari Colliander ja Tony Melville poistuivat kokouksesta esteellisyytensä takia, syy: yhteisöjäävi.

Varajäsen Sinikka Jäntti saapui kokoukseen klo 15:59.